

**OPKŽP-PO1-SC123-2017-17. Výzva na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok
zameraná na zabezpečenie spojitosti vodných tokov**

Zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity a spriechodnenie prahov na toku Rimava

Kód projektu: 310011M153

Miesto realizácie projektu: Jesenské, Pavlovce, Šimonovce

Stručný popis projektu:

Cieľom projektu je odstránenie existujúcich riečnych prahov na toku Rimava(r. km 17,675 , r. km 22,435, r. km 24,984) v obciach Šimonovce, Jesenské a Pavlovce a vybudovanie celokorytových bezprepážkových sklzov s priečnymi medzernatými líniami, za účelom zlepšenia biodiverzity na toku a zabezpečenia protiprúdovej migrácie rýb zaradených do mrenového pásma.

Z dôvodu kontroly dodržania navrhnutých hydrobiologických parametrov rybovodu bude v priebehu realizácie stavebných prác a vo fáze predkolaudácie vykonaný externý bioekologický dozor. Za účelom vyhodnotenia funkčnosti a účinnosti rybovodu bude vykonaný ichtiologický monitoring rybovodu.

Po odstránení bariér na toku Rimava vznikne v zmysle Kapitoly 8.4, podkapitola 8.4.1.2 Vodného plánu Slovenska, Prílohy Správne územie povodia Dunaja - Príloha 8.4 a Návrhu opatrení pre elimináciu významného narušenia pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov, spojený úsek o dĺžke 28,915 km. Dĺžka spojeného vodného toku po eliminácii bariér tvoria spolu s počtom opatrení na zabezpečenie spojitosti vodných tokov (3), vzhľadom na typ projektu, očakávané merateľné ukazovatele.

Popis východiskovej situácie:

Realizácia projektu je navrhnutá na toku Rimava - identifikačný kód vodného toku 4-31-03-001 v r. km 17,675, r. km 22,435 a r. km 24,984, na ktorých sa nachádzajú bariéry v podobe prahov, ktoré boli v minulosti súčasťou vakových hatí, pod poradovými číslami 1,2,3 v zmysle Prílohy Správneho územia povodia Dunaja - Príloha 8.4 a Návrhu opatrení na elimináciu významného narušenia pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov, Vodného plánu Slovenska s kódom vodného útvaru SKS0015.

Vodný tok Rimava je v zmysle § 48,ods. 2. písm. a) zákona č. 364/2004 Z .z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov(vodný zákon) v správe SLOVENSKEHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š.p. Banská Štiavnica. Tento úsek patrí do pásma mrenového. Bariérami na vodnom toku sú prahy, pozostatky vákuových hatí, vybudovaných v intravilánoch obcí Šimonovce, Jesenské a Pavlovce, ktoré tvoria umelé prekážky vybudované naprieč vodným tokom. Po odstránení bariéry vznikne spojený úsek vodného toku o dĺžke 28,915 km.

Žiadateľom o NFP je štátny podnik, ktorý ako organizácia zabezpečuje výkon správy povodí v SR. Predložený projekt pomáha riešiť existujúcu situáciu pri odstraňovaní nepriaznivého vplyvu vybudovaných priečných stavieb na rybne spoločensvo.

Spôsob realizácie aktivít projektu

Súlad s dokumentmi: Rámcová smernica o vode, 2000/60/ES čl. 4, ods. 1, iii) členské štáty budú chrániť a zlepšovať všetky umelé a výrazne zmenené vodné útvary s cieľom dosiahnutia dobrého ekologického potenciálu a dobrého chemického stavu povrchovej vody.

Čl. 11, ods. 1 - Každý členský štát zabezpečí pre každé správne územie povodia, alebo pre časť medzinárodného správneho územia povodia na svojom území zavedenie programu opatrení, so zreteľom na výsledky analýz požadovaných podľa článku 5, pre dosiahnutie cieľov stanovených podľa článku 4.

Čl. 11, ods. 3, písm. i) - „Základné opatrenia“ sú minimálne požiadavky, ktoré treba splniť a ktoré pozostávajú z opatrení pre akékoľvek iné významné nepriaznivé vplyvy na stav vody určený v súlade s článkom 5 a podľa prílohy II, najmä opatrení na zabezpečenie toho, aby hydromorfologické podmienky vodných útvarov boli v súlade s dosiahnutím požadovaného ekologického stavu alebo dobrého ekologického potenciálu vo vodných útvaroch označených ako umelé alebo výrazne zmenené.

Vodný zákon 364/2004, Z. z. §12 – uvádza sa, že v rámci vodného plánovania sa vyhotovuje Vodný plán Slovenska, pozostávajúci z plánov manažmentu povodí, ktorým je napr. Plán manažmentu povodia Dunaja, obsahuje plány manažmentu čiastkových povodí a je základným nástrojom na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v oblastiach povodí.

Vodný plán Slovenska, Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja, kap. 4.1.4.1 Narušenie pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov - kapitola sa odvoláva na prílohu 8.4a „Návrh opatrení pre elimináciu významného narušenia pozdĺžnej spojitosti riek a biotopov“, kde sa opatrenie uvedené v tejto ŽoNFP nachádzajú na str. 16 prílohy.

V kap. 8.4, podkapitola 8.4.1 sa uvádza - Environmentálnym cieľom je eliminácia narušenia pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov na úroveň konzistentnú s kritériami dobrého ekologického stavu/potenciálu.

V podkapitole 8.4.1.2 sa navrhuje ako jedno z opatrení "spriechodnenie funkčným rybovodom alebo biokoridorom".

Projektová dokumentácia bola vypracovaná SVP, š.p. OZ BB - zodpovedný projektant Ing. Sobotková v zmysle Metodického usmernenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej Republiky - Určenie vhodných typov rybovodov podľa typológie vodných tokov. Po ukončení projektovej dokumentácie bolo uskutočnené posúdenie zabezpečenia pozdĺžnej kontinuity a spriechodnenia prahov na toku Rimava s platnou metodickou príručkou so záverom, že navrhnuté parametre rybovodu spĺňajú požiadavky Metodической príručky ŠOP SR o rybovodoch, schválenej MŽP SR v septembri 2014. Zhotoviteľom stavebných prác bude externá stavebná spoločnosť vybraná formou verejného obstarávania v zmysle Zákona 343/2015 Z. z.

V rámci realizácie stavebných prác projektu si koordináciu prípadných subdodávateľov bude koordinovať samotný zhotoviteľ.

Stavebný dozor sa bude vykonávať interne osobou oprávnenou na vykonávanie vybraných činností vo výstavbe podľa zákona č. 50/1976/ Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

V priebehu realizácie stavebných prác bude v zmysle Usmernenia MŽP SR vykonávaný externý bioekologický dozor na dodržiavanie navrhnutých hydrobiologických parametrov rybovodu pri výstavbe a vo fáze predkolaudácie bude bioekologický monitoring zameraný na správnosť vytvorenia ekologického prostredia pre migrujúce vodné organizmy. Osoba vykonávajúca daný dozor musí byť zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb podľa § 55 zákona 542/2002Z. z., pre oblasť životného prostredia, alebo príslušná odborná organizácia ochrany prírody.

Poloha staveniska je daná existujúcim korytom toku Rimava. Sklzy budú vybudované v pozdĺžnom sklone s dnom vykladaným riečnymi kameňmi, ktoré budú ukladané do vodostavebného betónu a vyšpárované do polovice výšky štrbín. Celé dno sa presype riečnym štrkom, ktorý si voda v toku sama nepravidelne rozmiestni. V strede profilu bude súvisle po celej dĺžke sklzu vytvorené prehĺbenie dna, čo zabezpečí dostatočnú hĺbku vody v profile v čase nízkych prietokov a súčasne rozdelenie rýchlosti v profile. V celej dĺžke sklzov v r. km 17,675, 22,435 a r. km 24,984 sa osadia priečne medzernaté línie veľkých skál, ktoré budú prevyšovať okolité skalné dno a vytvoria rýchlostné tieny pre oddych rýb. V spodnej časti rybovodov budú osadené zaisťovacie prahy, ktoré konštrukciu z kameňa zastabilizujú. Koruna prahu bude prehĺbená v strede, čím sa vytvorí plynulé prehĺbenie dna v centrálnej prúdnici.

Realizácia rybovodov zabezpečí odstránenie nepriaznivého vplyvu pôvodne vybudovaných priečných stavieb v koryte toku na rybné spoločenstvo.

Žiadateľ neplánuje uplatniť pri obstarávaní zelené VO.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu:

Po realizácii projektu sa zlepšia migračné pomery rýb mrenového pásma na toku. Projektom navrhované riešenie je účinné a efektívne, keďže zabezpečí odstránenie nepriaznivého vplyvu vybudovaných priečných stavieb na rybné spoločenstvo. Merateľné ukazovatele projektu sa dosiahnu vybudovaním rybovodu v miestach bariér, čím sa zlepšia migračné pomery pre druhy rýb mrenového pásma a súčasne sa dosiahne dlhý spojitý úsek vodného toku o dĺžke 28,915 km. Spriechodnením toku sa umožní celoročná migrácia rýb do vhodných biotopov prípadne rozširovanie výskytu iných druhov vodných živočíchov, čo bude mať priaznivý vplyv na zlepšenie fauny a flóry v blízkosti rybovodu. Spriechodnením bariér sa priamo neovplyvní územie európskeho významu závislé na vode, ale sa vytvoria podmienky na pozitívny vplyv chránených území nachádzajúcich sa v blízkosti.

Prevádzková a technická udržateľnosť projektu bude po realizácii zabezpečená Správou povodia Slaná, Odštepný závod Banská Bystrica ako územno -správnej jednotky SLOVENSKEHO VODOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU, š.p. Banská Štiavnica, ktorá zabezpečuje výkon správy povodí na území SR. V zmysle usmernenia MŽP SR bude sporadicky na vybudovaných sklzoch zabezpečená vizuálna kontrola hydrologických a ichtiologických parametrov.

Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku podpísaná dňa 04.04.2018

Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít projektu: 96 890,60 EUR

Termín realizácie projektu: 05/2018 – 11/2018